

Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Geliştirme Çalışması

Developing a Perceived Family Support Scale for Musical Instrument Education

Demet Girgin, Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı,
demetergen@hotmail.com

ÖZ. Bu çalışmada, müzik öğretmeni adaylarının çalgı eğitiminde algıladıkları aile desteğini belirlemede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin 23 madde ve 2 alt boyuta sahip olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alfa değerleri sırasıyla; “duyarlılık” .93, “sürece dahil olma” .92 dir. Ölçeğin bütünü Cronbach Alfa değeri .96’dır. Açımlayıcı faktör analizinin ardından doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır ve modelin kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğu görülmüştür. Bu çalışmadan elde edilen bulgular, Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği’nin müzik öğretmeni adaylarının çalgı eğitiminde algıladıkları aile desteğini belirlemede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler. Çalgı eğitimi, aile desteği, müzik öğretmeni adayı, ölçek geliştirme, geçerlik-güvenirlilik.

ABSTRACT. The present study aims to develop a valid and reliable scale in order to determine the prospective music teachers’ perceived family support for musical instrument education. The exploratory factor analysis revealed that the scale contained 23 items loaded under two sub-scales. Cronbach’s Alpha coefficients for the sub-scales were as follows: for “sensitivity” 0.93, 0.92 for “involvement”. Cronbach’s Alpha coefficients for the whole scale was found .96. The confirmatory factor analysis, which followed the exploratory factor analysis, tested the two-factor structure and confirmed that the model had considerably decent goodness-of-fit indices. The findings suggest that The Scale of Perceived Family Support for Musical Instrument Education can be used for measuring prospective music teachers’ perceived family support for musical instrument education in a valid and reliable manner.

Keywords. Musical instrument education, family support, prospective music teacher, scale development, validity-reliability.

SUMMARY

Purpose and Significance: The present study aims to develop a scale related to prospective music teachers’ perceived family support for musical instrument education. The study is expected to provide opportunities for new research studies and for the improvement of the quality of musical instrument education in music education department.

Methodology: The sample of the study was comprised of 288 prospective music teachers who studied music education in the faculties of education at Balıkesir University, Adnan Menderes University, Uludag University and Trakya University during the 2015/2016 academic year. The sample size for the study was tested through the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) measure and Bartlett’s test of sphericity. An exploratory factor analysis was performed to test the construct validity of the scale. Next, a confirmatory factor analysis was conducted in order to validate the structure revealed by the exploratory factor analysis. On the other hand, the reliability of the scale was tested via Cronbach’s alpha coefficients. The data were analyzed through SPSS 17.0 and LISREL 8.8.

Results: The purpose of the present study was to develop a valid and reliable scale to be used for measuring prospective music teachers’ perceived family support. The validity was tested through the exploratory factor analysis and confirmatory factor analysis. The total variance that the structure of the scale in 23 items and two factors accounts for % 59. The values of the factor loadings of the items in the scale vary between 0.82 and 0.50. After the exploratory factor analysis, the author did confirmatory factor analysis in order to confirm the construct validity of the scale. It was found that the scale had the following indices: $\chi^2= 731.13$, $(\chi^2 /sd) = 3.192$, RMSEA= 0.091, GFI = 0.81, AGFI = 0.77, SRMR = 0.050, NNFI = 0.097, CFI = 0.98 which were acceptable. The PGFI was 0.67, which meant that the model had above-average level of parsimony. The confirmatory factor analysis also revealed that the t-test values for the error variances were acceptable. On the other

hand, the reliability of the scale was tested through Cronbach's alpha coefficients. The coefficients for the two sub-scales were as follows: 0.93 for sensitivity, 0.92 for involvement. Cronbach's alpha coefficients for the whole scale was found .96.

Conclusion: The findings on validity and reliability suggest that The Scale of Perceived Family Support for Musical Instrument Education can be used for measuring prospective music teachers' perceived family support for musical instrument education. The scale could be considered significant in that it will contribute to further research on musical instrument education.

GİRİŞ

Öğretmen yetiştirme ülkelerin eğitim politikalarında oldukça önemli bir yere sahiptir. Öğretmen adayları ülkemizde üniversitelerin eğitim fakülteleri bünyesinde eğitimlerini sürdürmektedirler. Aday öğretmenler bu fakültelerde birçok farklı branşta eğitim almaktadırlar. Müzik eğitimi, eğitim fakültelerindeki bu farklı branşların bir ayağını oluşturmaktadır. Öğretmen adayları müzik öğretmenliği bölümlerinde, dört senelik eğitim sürelerini tamamlayarak müzik öğretmeni unvanına sahip olmaktadır. Müzik öğretmenliği bölümlerinde, bölüm programının gereği olarak eğitimleri süresince birçok alan ve alan dışı dersin eğitimini almaktadırlar. Müzik öğretmenliği bölümlerinde yer alan alan derslerinin bir ayağını da çalgı eğitimi oluşturmaktadır. Çalgı eğitimi bu kurumların programlarında oldukça etkili bir yere sahiptir. Bunun nedeni; (1)çalgının, müzik eğitimi için gerekli temel materyallerden birisi olması, (2)müzik öğretmeni adaylarının gelecekte müzik derslerini verimli bir şekilde işleyebilmelerini sağlayacak olması, (3)bu sayede meslek yaşamlarında doyuma ulaşmalarını sağlayacak olması, (4)çalgısında iyi yetişmiş müzik öğretmeni adaylarının, çalgı eğitimine özendirici bir etki oluşturarak müzikle ilgilenen bireylerin artmasına öncülük etmelerini sağlayacak olması, böylece (5) toplumdaki bireylerin müzikle aktif olarak ilgilenmelerine olanak sağlayarak bireylerin müziğin olumlu etkilerinden faydalanmalarına zemin hazırlayacak olması olarak açıklanabilir.

Müzikle aktif olarak ilgilenmek, müziğin olumlu etkilerinden yararlanabilmek için bir ön koşuldur denilebilir. Ünlü düşünür Nietzsche'nin "Müziği duyumsamak müzikle sadece dinleyici olarak ilgilenmemekle, müziğe aktif olarak katılmakla; kısacası müzik yapmakla olanaklıdır (Laserra, 2007: 32)" sözü bu görüşü destekler niteliktedir. Nietzsche'nin konuyla ilgili görüşlerini, şu sözleriyle pekiştirdiği söylenebilir: "Müziğin gücü, erişilemez ve yakalanamaz, müzik dinleyicide, kendisi hakkında bir önbilgi, bir ön tat vererek, duygular dünyası dediğimiz dünyayı yaratır. Müziğin sadece duygular yoluyla etkili olduğu kişiler müzik tapınağının ancak avlusunda dolaşacak, tapınağa giremeyeceklerdir, çünkü duygu tapınağın ancak simgesi olabilir, kendisi değil".

Müzikle aktif olarak ilgilenen bireylerin oluşumunu sağlamada, müzik öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir. Bilindiği gibi öğrenciler farklı ekonomik ve sosyal yapılardan gelmektedirler. Kimisi müzik eğitimine özendirici ortamlarla çok daha kolay karşılaşırken, kimisiyse sadece müzik dersleri yoluyla böyle duygulara sahip olabilmektedir. Müzik öğretmenleri, bu tür öğrencileri müzik eğitimine çekmede önemli bir anahtar görevi görmektedir. Çalgısında iyi yetişmiş müzik öğretmenleri öğrencilerde itici bir güç oluşturarak öğrencileri müzikle ilgilenmeye teşvik edebilir. Ne var ki çalgı eğitimi oldukça zorlu bir süreçtir. Çalgı eğitiminde saatlerce süren rutinleşmiş egzersizleri yapabilmek ve öğrenmenin gerçekleşebilmesi için öğretmen adaylarının olumlu ve güçlü duyuşsal özelliklere sahip olması gereklidir. Bunun nedeni herhangi bir şeyle ilgili sadece bilgilerimizin değil duyuşsal özelliklerimizin de bilinç de depolanması, bu nedenle öğrenme durumlarında, sahip olduğumuz duyuşsal özelliklerinde devreye girmesi, öğrenme üzerinde, olumlu ya da olumsuz yönde etkili olmasıdır. Rubinstein (1946; Bull, 1968: sf 32'deki alıntı)' bu durumu şu sözleriyle açıklamaktadır: "insanın bilinci varlığının yansımasıdır ve böylece onun gücünü artırır: 'varlığın (veya gerçekliğin) yansıması olarak, bilinç aynı zamanda insanın varlık (veya gerçeklik) ile pratik ilişkisini temsil eder. Bu nedenle insanın bilinci onun için önemli olan dünya ile ilgili ihtiyaçlarını karşılayacak ve ilgilerine hitap edecek sadece bilgileri değil aynı zamanda yaşantıları da içerir".

Literatürde, eğitim alanında duyuşsal özellikler ve duyuşsal özellikleri etkileyen faktörlerle ilgili bir çok araştırma yer almasına karşın, müzik öğretmeni adaylarına yönelik çalgı eğitiminde

konuyla ilgili araştırmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Müzik ğretmeni adaylarının çalgı eğitimine yönelik olumlu ya da olumsuz duyuşsal özelliklerinin arkasında yatan faktörlerin ve sahip oldukları olumlu ya da olumsuz duyuşsal özelliklerin daha çok hangi faktörlerden etkilendiğinin belirlenmesi ğretmen adaylarının çalgı eğitiminde karşılaştıkları olumsuzlukların giderilmesine ve çalgı eğitimindeki niteliklerinin artırılmasına katkı sağlayabilir.

İlgili alanyazında da görülebileceği gibi bireylerin eğitim yaşantısında aile oldukça önemli bir yere sahiptir. Literatürde, aile içi uyumun, ailenin destekleyici yaklaşımının ve ailenin eğitimdeki işbirliğinin öğrencilerin başarısı üzerindeki olumlu etkilerini gösteren birçok araştırma bulgusu yer almaktadır. Diaz (1989) bir araştırmasında; akademik başarısı düşük ve sınıfta kalma riski taşıyan öğrencileri diğer öğrencilerden ayıran en önemli etkenin, anne-baba desteği ve ilgisinden yoksunluk olduğunu saptamıştır. Eastman (1988), eğitim açısından destekleyici yaklaşım içerisinde olan ailelerin çocuklarında, okul başarısının daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Araştırmacı tarafından, insanların eğitim yaşamında oldukça önemli bir yere sahip olan ailenin, müzik ğretmeni adaylarının çalgı eğitimindeki duyuşsal özellikleri üzerindeki etkileri merak edilmiştir. Ancak bu tür çalışmaların yapılabilmesi için öncelikle müzik ğretmeni adaylarına yönelik çalgı eğitiminde, ğretmen adaylarının algıladıkları aile desteğinin derecesini belirlemeyi sağlayacak bir ölçeğe ihtiyaç olduğu görülmüştür. Bu nedenle araştırmada müzik ğretmeni adaylarının çalgı eğitiminde algıladıkları aile desteği ile ilgili bir ölçek geliştirme çalışmasının geliştirilmesi planlanmıştır. Çalışmanın müzik ğretmeni adaylarına yönelik çalgı eğitimi ile ilgili araştırmaların yapılmasına katkı sağlayacağı böylece müzik ğretmeni yetiştiren kurumlarda çalgı eğitiminde niteliğin artırılmasına ışık tutabileceği düşünülmüştür. Araştırmanın bu yönleriyle önemli olduğu düşünülmektedir.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Anlamlı ve güvenilir bir lme aracı geliştirilmesinde örneklem sayısının madde sayısından en az beş kat fazla olması nerisi dikkate alınmış (Tavşancıl, 2002) ve söz edilen nedenle araştırmada çalışma grubunu 2015-2016 ğretim yılında Adnan Menderes Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi müzik eğitimi anabilim dallarında eğitim gören 288 müzik ğretmeni adayı oluşturmuştur.

Ölçeğin Deneme Formunun Hazırlanması

Ölçeğin deneme formu oluşturulurken Likert tipi ölçek geliştirme çalışmalarında gerekli olan işlemlere göre hareket edilmiş ve deneme formunun hazırlanmasında; ölçek maddelerinin oluşturulması, uzman görüşünün alınması ve n denemenin gerçekleştirilmesi aşamaları izlenmiştir (Erden, 1998; Tavşancıl, 2002). Ölçek maddeleri oluşturulurken öncelikle aile desteği ile ilgili ölçek geliştirme çalışmaları incelenmiştir. Sorias (1992) tarafından geliştirilmiş olan aile desteği leğinin kapsam ve ifade içeriği incelenmiş ve bu ölçekten yola çıkarak 38 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzunda yer alan ifadeler kapsam, dil ve ifade açısından uygunluğunun değerlendirilmesi amacıyla 2 müzik eğitimcisi, 1 lme ve değerlendirme uzmanı, 1 psikolog ve 1 dil uzmanından oluşan 5 kişilik bir uzman grubunun görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan gelen görüşler doğrultusunda herhangi bir madde çıkarımına ihtiyaç olmadığı, bazı maddelerde ifade değişikliği yapılmasına gereksinim olduğu belirlenmiştir. İstenen değişiklikler araştırmacı tarafından yapılmıştır. Böylece 38 maddelik n deneme formu son halini almıştır. Sonrasında n deneme formu , ölçeğin, anlaşılabilirlik, kolay yanıtlanabilirlik, amaca uygunluk gibi açılardan değerlendirilebilmesi için Balıkesir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı' nda 2015-2016 ğretim yılında eğitim gören 40 kişilik bir müzik ğretmeni adayı grubuna uygulanmıştır. Ölçek beşli likert tipinde tasarlanmış olduğu için katılımcılar görüşlerini (5) Tamamen katılıyorum, (4) Katılıyorum, (3) Kararsızım, (2) Katılmıyorum, (1) Hiç katılmıyorum seçeneklerinden kendilerine uygun olan seçeneği işaretleterek belirtmişlerdir. Öğrenciler uygulama esnasında iki maddenin aynı anlama geldiğini belirtmişlerdir. Söz edilen nedenle bir madde ölçekten çıkarılmış böylece süreç sonunda 37 maddeden oluşan deneme formu hazır hale gelmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada örneklem büyüklüğü Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett Küresellik testi ile incelenmiştir. Ölçeğin geçerliğini belirlemek için açımlayıcı faktör analizi ve ardından doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach-Alfa iç tutarlılık katsayısı ile hesaplanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde ,Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Ölçeğin Yapısına İlişkin Bulgular

Ölçeğin yapısına ilişkin analizlerden önce verilerin faktör analizine uygulunun belirlenmesi amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett Küresellik testi yapılmıştır. KMO, veri yapısının örneklem sayısı açısından faktör analizine uygun olup olmadığını ölçen bir testtir. Kaiser, bulunan değer 1'e yaklaştıkça mükemmel, 0.50'nin altında ise, kabul edilemez olduğunu belirtmektedir (Tavşancıl, 2002). Araştırmada, ölçeğin KMO değeri .95, Bartlett Küresellik Testi 4767.809 bulunmuştur. KMO ve Bartlett Küresellik Testi sonucunda elde edilen sonuçlar veri setinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Veri setinin faktör analizi için uygunluğu tespit edildikten sonra ölçeğin yapısının incelenmesi amacıyla açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Açımlayıcı faktör analizi, gözlenen değişkenler arasındaki ilişkileri betimlemek, çok sayıda gözlenen değişkenlerin (maddelerin) sayısını indirgeyerek bu değişkenlerin birlikte açıklayabildikleri az sayıda tanımlanabilen anlamlı yapılara ulaşmayı sağlamak için kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2012; Tabachnick ve Fidell, 2007).

Açımlayıcı faktör analizine toplam 37 madde ile başlanmıştır. Analiz öncesinde ters olan maddeler çevrilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda bazı maddelerin faktör yük değerlerinin 0.40'ın altında kaldığı, bazı maddelerin ise birden fazla faktörde yüksek faktör yük değerine sahip oldukları gözlenmiştir. Bu gerekçelerle 14 madde ölçekten çıkarılmıştır. Faktör analizi sonucu elde edilen 23 maddelik ölçeğin faktör yapısı ve maddelere ilişkin Varimax dik döndürme yöntemiyle döndürülmüş faktör yük değerleri Tablo 1'de sunulmaktadır. Tablo 1' de maddeler yeniden numaralandırılarak verilmiştir.

Tablo 1'de görüldüğü gibi, analiz sonucunda 23 madde ve 2 faktörde toplanan ölçeğin açıkladığı toplam varyans miktarı % 59' dur. Ölçeğin ilk boyutu olan "duyarlılık" boyutunda 12 madde yer almakta ve maddelerin Varimax dik döndürme yöntemiyle döndürülmüş faktör yük değerleri .82 ile .50 arasında değişmektedir. Bu faktörün tek başına açıkladığı varyans miktarı %31'dir. Ölçeğin ikinci boyutu olan "sürece dahil olma" boyutunda 11 madde yer almakta ve maddelerin Varimax dik döndürme yöntemiyle döndürülmüş faktör yük değerleri .75 ile .57 arasında değişmektedir. Bu faktörün tek başına açıkladığı varyans miktarı % 28'dir.

Tablo 1. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde No	Maddeler	Faktör 1 Duyarlılık	Faktör 2 Sürece Dahil Olma
13	Çalgı eğitimimle ilgili etkinliklerim ailemin umurlarında değildir.	.82	
12	Çalgı eğitimimle ilgili isteklerim ailem için önemsizdir	.77	
09	Çalgı eğitimimdeki gelişimim ailemin umurlarında değildir	.75	
10	Çalgı eğitimimdeki başarımla ailemin umurlarında değildir	.72	
11	Ailem açısından evde çalgı çalışmam rahatsız edici bir durumdur	.70	
+20	Ailem çalgı eğitimimle ilgili etkinliklerde manevi olarak her zaman arkamdadır	.70	
02	Aile fertlerime çalgı eğitimimle ilgili bir konu açtığımda, bunun onları rahatsız ettiğini düşünürüm	.69	
+23	Ailemdeki kişiler çalgı çalıştığımı görmekten memnun olurlar	.65	
+07	Ailem konserlerime katılma konusunda isteklidirler	.65	
+21	Ailem çalgı eğitimimle ilgili isteklerim olduğunda ellerinden gelenin en iyisini yaparlar	.64	
22	Keşke ailem çalgı eğitimimle ilgili onların desteğine olan ihtiyacımı biraz anlayabilse	.55	
18	Ailemden çalgı eğitimimle ilgili herhangi bir şey istediğimde tedirgin olurum	.50	
+05	Çalgı eğitimimle ilgili sorunlarımı çözmede her zaman ailemin yardımını görürüm.		.75
+17	Ailem çalgı eğitimimle ilgili ileriye yönelik planlar yapmamda bana yardımcı olurlar.		.71
+01	Çalgı eğitimimle ilgili ailemin fertlerinden yararlı fikirler alırım		.70
+06	Ailemden birkaç kişiyle çalgı eğitimimle ilgili pek çok sorunumu paylaşıyorum.		.70
+14	Ailem çalgı eğitimimle ilgili çalışmalarımı yakından takip ederler.		.69
+15	Beni bu denli destekleyen bir ailem olmasa çalgı eğitimimde bu kadar başarılı olamazdım.		.68
+03	Ailem çalgı eğitimimle ilgili özel işlerimin çoğunu paylaşırlar.		.66
+08	Ailem çalgı eğitimim ile ilgili sorunlarımla yakından ilgilenirler.		.65
+16	Ailem çalgı eğitimimle ilgili gelişimimi sağlayacak çalışmalara (workshop vb.) katılmam konusunda her türlü desteği sağlarlar.		.64
+19	Çalgı eğitimimde ailemin desteği bana güç veriyor.		.62
+04	Ailem çalgı eğitimimle ilgili etkinliklerde maddi olarak her zaman arkamdadır.		.57
Açıklanan Varyans (Toplam=%59)			
KMO=.95 Barlett Küresellik Testi= 4767.809 sig=0.00			

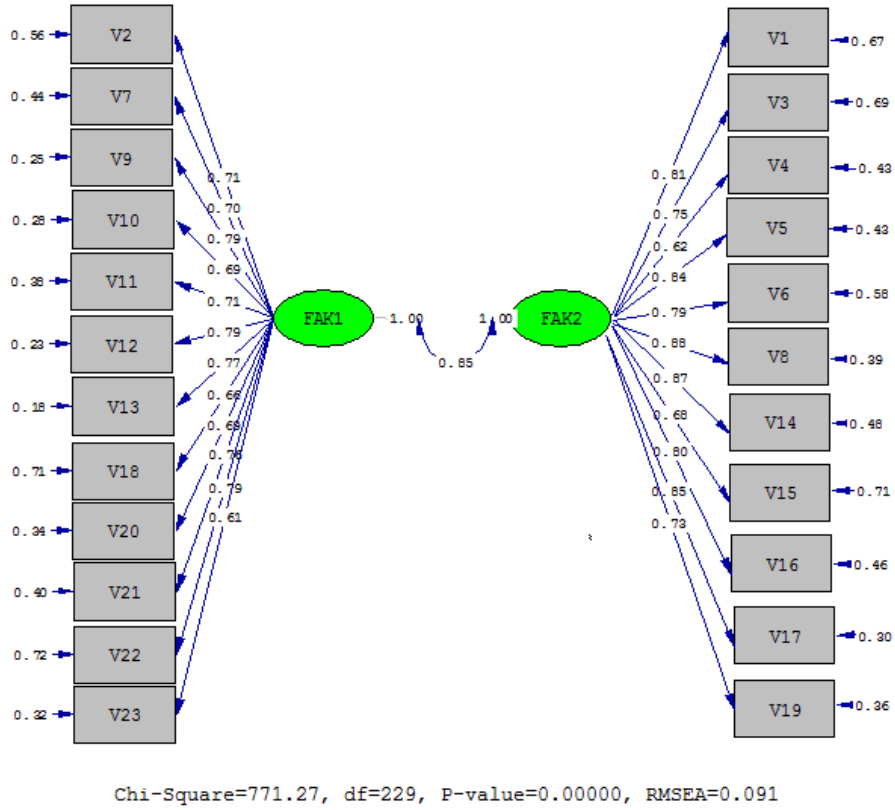
Açıklayıcı faktör analizinin ardından doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği'nin doğrulayıcı faktör analizi sonucu ortaya çıkan uyum indekslerine ait değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeğine Ait Uyum İndeksleri ve Değerleri

Uyum İndeksleri	Değerler
χ^2	731.13
Sd	229
χ^2 /sd	3.192
GFI	0.81
AGFI	0.77
CFI	0.98
NFI	0.96
NNFI	0.97
SRMR	0.050
RMR	0.050
RMSEA	0.091
PGFI	0.67

Tablo 2’de görüldüğü gibi benzerlik oranı (Ki-kare) olan $\chi^2 = 731.13$ ’ dür. χ^2 değerinin yorumlanmasında serbestlik derecesinin (sd) de hesaba katılması gereklidir (Aktan ve Tezci, 2013). Bu iki değer birbirine oranı (χ^2 /sd) = 3.192’ dir. Bu oranın 3’ten küçük olması mükemmel uyumu, 5’ten küçük olması orta düzeyde uyumu göstermektedir (Kline, 2005; Sümer, 2000). Bu sonuca göre 3.192 ’lik uyum değeri 5’ten düşük olduğu için orta düzeyde uyum değeri verdiği söylenebilir. Uyum indekslerinde yaklaşık hataların ortalama karekökü olan RMSEA’nın (Root-Mean-Square Error Approximation) .05’ten küçük olması mükemmel, .08’den küçük olması iyi uyumu (Jöreskog ve Sörborm, 1993), .10’dan küçük olması ise zayıf uyumu gösterir (Tabachnick ve Fidel, 2001). RMSEA değerinin 0.091 olması zayıf düzeyde uyum olduğunu göstermektedir. Uyum iyiliği indeksi olan GFI (Goodness-of fit index) ve düzenlenmiş uyum indeksi olan AGFI (Adjusted Goodness-of fit index) değerleri sırasıyla 0.81 ve 0.77’dir. Bu indeks değerlerinden AGFI’nın .95’in üzerinde olması mükemmel uyumu, GFI’nın .90’ın üzerinde olması iyi uyum olduğuna işaret eder (Hooper, Caughlan ve Mullen, 2008). Elde edilen değerler GFI ve AGFI değerlerinin kritik düzeyde olduğunu göstermektedir. Modelin uyumluluğunda bir diğer önemli değer olan standardize edilmiş ortak ortalamaların karekökü olan SRMR’nin değeri (Standardised Root Mean Square Residual) 0.050’dir. SRMR değerinin .08’den küçük olması iyi uyumu, .10’dan küçük olması vasat uyuma işaret eder (Brown, 2006; Hu ve Bentler, 1999). Elde edilen SRMR değerinin iyi bir uyum değeri olduğu söylenebilir.. Normlaştırılmamış uyum indeksi olan NNFI (Non-normed Fit Index) ve karşılaştırmalı uyum İndeksi olan CFI değerleri (Comparative Fit Index) 0.097 ve 0.98’dir. NNFI ve CFI değerlerinin .95’in üzerinde olması mükemmel uyuma, .90’ın üzerinde olması ise iyi uyuma işaret etmektedir (Sümer, 2000). Elde edilen veriler doğrultusunda modelin uyumluluğu ile ilgili değerlerin kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir. Modelin sade ve yalınlık düzeyini belirten Basitlik uyum indeksi olan PGFI değeri (Parsomany Goodness of Fit Index) 1’e yaklaştıkça modelin sadelik ve yalınlık düzeyinin yükseldiğini göstermektedir (Aktan ve Tezci, 2013). Elde edilen 0.67’lik PGFI değeri modelin ortanın üzerinde bir yalınlık düzeyine sahip olduğunu belirtmektedir.

Yapılan doğrulayıcı faktör analiziyle elde edilen t değeri tablosuna ilişkin kavramsal grafik Şekil 1’de, her faktöre ilişkin hata varyansı ve madde toplam korelasyon değerleri ise Tablo 3’de sunulmuştur.

Şekil 1. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi t-test Değerleri

Şekil 1' de görüldüğü gibi t-değerleri manidardır.

Tablo 3. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeğine Ait Madde Toplam Korelasyonları ve Hata Varyansları

Alt Boyutlar	Madde No	Madde Toplam r	Hata Varyansı
Değer Verilme	13	.78	0.18
	12	.76	0.23
	09	.76	0.25
	10	.71	0.28
	11	.67	0.38
	20	.75	0.34
	02	.61	0.56
	23	.67	0.32
	07	.71	0.44
	21	.73	0.40
	22	.66	0.72
	18	.59	0.71
	Sürece Dahil Olma	05	.72
17		.78	0.30
01		.68	0.67
06		.64	0.58
14		.75	0.48
15		.58	0.71
03		.62	0.69
08		.77	0.39
16		.72	0.46
19		.73	0.36
04	.66	0.43	

Tablo 3’de görüldüğü gibi madde toplam korelasyon değerleri 0.58 ile 0.78 arasında değişmektedir. Madde toplam korelasyon değerleri maddelerin ayırt edicilik gücünün belirlenmesi için verilmiştir. Elde edilen değerler maddelerin ayırt edicilik güçlerinin yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir (Özçelik, 2010). Tablo 3’ de yer alan bir diğer değer hata varyansıdır. Hata varyansları veri setine ilişkin varyansın açıklanamayan kısmını gösterir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). Hata varyansları incelendiğinde t-test değerleri dikkate alındığında kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu görülmektedir.

Ölçeğin Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Güvenirlik, testi cevaplayan kişilerin test maddelerine verdikleri cevaplar arasındaki tutarlılıktır. Test maddelerine verilen cevapların üç veya daha fazla olması durumunda Cronbach tarafından geliştirilmiş olan alfa katsayısı kullanılır (Büyüköztürk, 2012) . Ölçek beşli likert tipinde tasarlanmış olduğu için ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alfa katsayısına bakılarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları sırasıyla ; “duyarlılık” alt boyutu için .93 , “sürece dahil olma” alt boyutu için .92 dir. Ölçeğin bütünü Cronbach Alfa değeri .96’dır. Bu değer, ölçeğin aslında tek faktörlü, iki bileşenli bir yapıda olduğunu gösteriyor! Elde edilen değerler, müzik öğretmeni adaylarının çalgı eğitiminde algıladıkları aile desteğini belirleme konusunda güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

SONUÇ

Bu araştırmada müzik öğretmeni adaylarının çalgı eğitiminde algıladıkları aile desteğini belirlemede kullanılacak geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmek amaçlanmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçekteki 14 madde sahip oldukları faktör yük değerlerinin düşük olması ya da birden fazla faktörde faktör yük değerine sahip olması gibi nedenlerle çıkarılmıştır. Analiz sonucunda 23 madde ve iki faktörden oluşan ölçeğin bu yapısının açıkladığı varyans miktarı %59’dur. Ölçekte yer alan maddelerin faktör yük değerleri .50 ile .82 arasında değişmektedir. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alfa katsayısına bakılarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarının güvenilirliği sırasıyla ; “duyarlılık” alt boyutu için .93 , “sürece dahil olma alt boyutu için .92 dir. Ölçeğin bütünü Cronbach Alfa değeri .96’dır.

Doğrulamalı faktör analizi sonucunda $\chi^2= 731.13$, $(\chi^2 /sd) = 3.192$, RMSEA= 0.091, GFI = 0.81, AGFI = 0.77, SRMR = 0.050, NNFI = 0.097, CFI = 0.98 olarak belirlenmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda modelin uyumluluğu ile ilgili değerlerin kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir. Modelin yalınlık düzeyini gösteren PGFI = 0.67’dir. Elde edilen PGFI değerine göre modelin ortanın üzerinde bir yalınlık düzeyine sahip olduğu söylenebilir. Doğrulamalı faktör analizi sonucunda ayrıca hata varyanslarının, t-testi değerleri dikkate alındığında kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu belirlenmiştir.

Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği’nin geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonucunda elde edilen bulgular ölçeğin, müzik öğretmeni adaylarının çalgı eğitiminde algıladıkları aile desteğini belirlemede kullanılabilirliğini göstermektedir. Bu çalışmada yapılanlar ön güvenilirlik ve geçerlik çalışmalarıdır, gerçek güvenilirlik ve geçerlik için araştırmacılara başka bir örneklem üzerinde çalışmaları önerilebilir. Literatürde bu kapsamda bir ölçek bulunmamaktadır. Ölçeğin müzik öğretmeni adaylarına yönelik çalgı eğitimi ile ilgili araştırmaların yapılmasına katkı sağlayacağı böylece müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda çalgı eğitiminde niteliğin artırılmasına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktan, S. & Tezci, E. (2013). Matematik Motivasyon Ölçeği (MMÖ) Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *International Journal of Social Science*, 6 (4), 57-77.
- Brown, T. A. (2006). *Confirmatory Factor Analysis for Applied Research* (1st ed.). NY: Guilford Publications, Inc.
- Bull, N. (1968). *The Attitude Theory Of Emotion*. USA: Johnson Reprint Corporation.
- Büyüköztürk, Ş. (2008). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (17. bs.). Ankara: Pegem Akademi.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik SPSS ve LISREL Uygulamaları* (2. bs.). Ankara: Pegem Akademi.
- Eastman, B. (1988). *Family Involvement In Education*. MadisonWI.: Winconsin Department of Education

- Erden, M. (1998). *Eğitimde Program Değerlendirme* (3.bs). Ankara: Anı Yayıncılık
- Hooper, D., Coughlan, J. & Mullen, M. (2008). Structural Equation Modeling: Guidelines for Determining Model Fit. *The Electronic Journal of Business Research Methods*, 6 (1), 53-60.
- Hu, L. & Bentler, P. M. (1999). Cutoff Criteria for Fit Indexes in Covariance Structure Analysis: Conventional Criteria Versus New Alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- Jöreskog, K. G. & Sörbom, D. (1993). *Lisrel 8: Structural Equation Modeling with the Simples Command Language*. Lincolnwood: Scientific Software International, Inc.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and Practise of Structural Equaion Modeling*. (2nd ed.). NY: Guilford Publications, Inc.
- Laserre, P. (2007). *Nietzsche' nin Müzik Üzerine Düşünceleri*. (3. bs.).
- Çev: İlhan Usmanbas. İstanbul: Tan Yayıncılık.
- Özçelik, D. A., (2010). *Okullarda Ölçme ve Değerlendirme Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Sorias O. (1992) Hasta ve Sağlıklı Öğrencilerde Yaşam Stresi; Sosyal Destek ve Ruhsal Hastalık İlişkinin İncelenmesi. *Seminer Psikoloji Dergisi*, 9, 33-49.
- Sümer, N. (2000). Yapısal Eşitlik Modelleri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3 (6), 49-74.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel.
- Tabachnick, B. G. & Fiedel, L. S. (2001). *Using Multivariate Statistics* (4th ed.). MA: Allyn & Bacon, Inc.